

— пропонується один або декілька способів дій (стратегій), тобто стратегічних альтернатив поведінки;

— дійснюється тестування запропонованих на предмет можливості звуження попередньо встановленого розриву (прогалини) між поточною і цільовою позиціями підприємства.

Отже, в основі вироблення стратегії підприємства, формування його стратегічного набору лежить принцип альтернативності розвитку підприємства і його бізнесу, альтернативність у вирішенні проблем розвитку і конкурентної поведінки тощо, тобто альтернативність у стратегічному виборі.

Література.

1. Ансофф И. Стратегическое управление: Пер. с англ. – М.: Экономика, 1989. – 520 с.
2. Кіндрацька Г.І. Стратегічний менеджмент: Нвч. Пос. - К.: Знання, 2005. - 366с.
3. Пастухова В. Стратегічне управління підприємством: філософія, політика, ефективність: Монографія. – К.: Нац. торг.-екон. ун -т, 2002. – 302 с.
4. Томпсон А. А., Стрикленд А. Дж. Стратегический менеджмент: Концепции и ситуации для анализа: Пер. с англ. – М.: Вильямс, 2003. – 924 с.
5. Шершньова З. Є. Стратегічне управління: Підручник. – К.: КНЕУ, 2004. – 699 с.

РОЛЬ ДЕРЖАВИ У АКТИВІЗАЦІЇ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В АГРАРНІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ

ШЕВЧЕНКО Н.О., К.Е.Н., ДОЦЕНТ, ДОКТОРАНТ, ДДУУ

На сучасному етапі іноземний сектор існує в кожній країні. За високого ступеня інтернаціоналізації державних зв'язків, взаємозалежності національних економік жодна країна не відмовляється від залучення іноземних інвестицій. У розвинутих країнах іноземний сектор відіграє дедалі суттєвішу роль і зростає. Проте деякі країни водночас із захопленням іноземного інвестування вдаються і до певних обмежень. Так, на конференції ООН у спеціальній доповіді “Стимули і прямі іноземні інвестиції” зазначалося, що в останні десятиліття конкуренція за отримання з-за кордону капіталу різко посилилась, використовуються найрізноманітніші пільги, значно зростають витрати на залучення іноземних інвестицій. Усе це загрожувє погіршенню і без того

складного економічного становища слаборозвинутих країн і призводить до спотворення картини інвестиційних потоків у світове господарство.

Необхідність активізації іноземного інвестування в аграрній сфері України не викликає сумніву, адже власних інвестиційних ресурсів у галузі не вистачає. Проте іноземні інвестиції ніколи не відіграватимуть і не повинні відігравати вирішальну роль у розвитку галузі, а для їх залучення необхідно перемогти в гострій конкурентній боротьбі на світових ринках капіталу.

До основних причин, що перешкоджають надходженню іноземних інвестицій в аграрну сферу АПК України, належать: нестабільність законодавства та економічної політики в державі, нерозвиненість ринкової та фінансової інфраструктури, відсутність сформованої системи агробізнесу, ускладнення виконання умов контрактів, втручання місцевих адміністрацій в діяльність підприємств, нечітка робота судової системи, часте змінювання “правил гри” та інші фактори, що формують інвестиційний клімат держави.

При визначенні інвестиційної перспективи в аграрній сфері, важливо враховувати закономірність, відповідно до якої іноземні інвестиції не можуть стати визначальними в структурі кумулятивного інвестування і справити імпульсний ефект, узявши на себе мультиплікаційну функцію в нагромадженні інвестицій. А розраховувати на широкомасштабні іноземні інвестиції у вітчизняне сільське господарство можна лише за умови підтримки прибутковості аграрних підприємств на середньому рівні по економіці та досягнутої інвестиційної активності аграрної економіки за рахунок внутрішніх ресурсів. Іноземний інвестор ніколи не піде на ризики вкладання в економіку з паралізованою інвестиційною системою, в якій власний інвестиційний потенціал використовується дуже слабо.

Іноземні інвестиції дуже корисні для високорозвинутої країни, для відсталої країни шкідливі, бо увічнюють її відсталість і залежність.

У цьому сенсі заслуговує на увагу досвід країн Центральної та Східної Європи, де роль іноземного капіталу оцінюється зовсім неоднозначно. Високі темпи економічного зростання на початковому етапі інтенсивного припливу іноземних інвестицій змінилися їхнім істотним падінням, критичного рівня досягло безробіття (Польща - 19%). Важким тягарем стали масштабна дефіцитність платіжного балансу і зовнішня заборгованість. Це типове явище для країн із високою часткою прямих іноземних інвестицій. Далеко не завжди

сприятливими є й структурні зміни, технологічні новації. Те, що в попередні роки Україні вдалося істотно елімінувати такі деформації, пояснюється здебільшого специфікою інвестиційного процесу: його основою були не іноземні інвестиції, а власні нагромадження. Це наш недолік, але водночас і наша істотна перевага.

До недоліків залучення іноземного капіталу можна віднести також витіснення з ринку вітчизняних виробників і постачальників, збільшення залежності від іноземного інвестора, жорстка експлуатація сировинних джерел, переказ частини прибутків за кордон, збільшення залежності економіки країни від негативних міжнародних тенденцій тощо.

Потрібно зрозуміти ці вельми неприємні для сільського господарства реалії, але водночас і принципово важливі, врахувати, що існує і альтернативна модель інтеграції в систему глобальної економіки. Основним у ній є використання особливого роду протекціонізму: свідомої протидії негативним аспектам іноземного інвестування, протиставлення їм активної політики зміцнення внутрішніх інвестиційних потоків, які здатні на рівних не лише конкурувати, а й співробітничати з іноземним інвестором.

На нашу думку, при складній ситуації на міжнародному ринку інвестиційних ресурсів аграрним підприємствам України все ж таки слід орієнтуватися і розраховувати, у першу чергу, на реальні і потенційні внутрішні джерела інвестицій, які потрібно стимулювати через державну аграрну політику.

До позитивних ознак інвестиційного клімату України відносять відносно дешеву робочу силу. Однак цей фактор не є однозначним. Практика свідчить, що низька ціна робочої сили негативно впливає на рішення інвесторів щодо вкладення коштів у виробництво і може бути позитивним чинником лише в експортоорієнтованих галузях. Незважаючи на великий експортний потенціал аграрної сфери АПК України, основним ринком збуту сільськогосподарської продукції все ж таки є внутрішній ринок. Проте низький рівень доходів населення знижує платоспроможний попит, звужує ринок збуту готової продукції і негативно позначається на аграрному інвестиційному кліматі та загальній економічній ситуації в країні.

Отже, обсяги іноземних інвестицій в АПК України є незначними, їх збільшення відбувається повільними темпами і сконцентровані переважно у харчовій промисловості. Аграрний сектор залишається менш привабливою галуззю для зарубіжних інвесторів. Основною причиною такого становища є те, що

економічною наукою та практикою на державному рівні ще не сформовано дієвий організаційно-економічний механізм інвестування в аграрній сфері АПК, який би мобілізував усі можливості для забезпечення інтенсивного розвитку сільського господарства, і завдяки чому виникли б умови для ефективного залучення інвестицій, де основною складовою повинні стати саме вітчизняні інвестиції, разом з якими, у разі здійснення успішної інвестиційної політики, в Україну прийдуть і іноземні інвестори.

ТЕОРЕТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ СУТНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ

***АНДРІЄВСЬКИЙ Д.Й.,* ЗДОБУВАЧ,
АКАДЕМІЯ МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ***

В дискусіях про вдосконалення економічної політики перехідного періоду, про поглиблення перетворень центральною стала ідея посилення регулювальної ролі держави в економіці. В цілому, ефективна державна промислова політика особливо важлива у наш час – в період підйому економіки і становлення в країні ринкової економіки. Це обумовлено необхідністю чіткого визначення цілей і напрямів структурної перебудови промисловості, підвищення ефективності роботи як окремих галузей, так і кожного підприємства, формування такої нормативно-правової бази господарювання, яка б забезпечувала підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках. У зв'язку з цим ключове завдання науки – обґрунтувати розгорнену і нюансовану концепцію державного регулювання в умовах ринкової трансформації економіки.

Аналіз міжнародного досвіду дає змогу дійти важливого висновку: без чітко сформульованої, адаптованої до українських реальностей (зокрема інституційних) державної промислової політики неможлива стабільність економічного зростання країни.

Продумана й цілеспрямована державна промислова політика дає можливість спрямувати процес розвитку реального сектора економіки в русло таких перетворень, які зможуть не тільки забезпечити досягнення країною економічної (а також і політичної) незалежності, а

---

* *Науковий керівник – Корецький М.Х., д.держ.упр., професор*